

Tutkimuksen taloudellinen ja yhteiskunnallinen merkitys

Koronavirus on ajanut koko läntisen maailman ja siinä samassa Suomen vakavaan taantumaan. Talousennusteissa taantuman pituutta on arvioitu skenaariopohjaisesti, jolloin BKT:n muutosta on arvioitu pääosin V, U tai L-kirjaimen muotoisena. Käytännössä talouden ennusteet tällöin perustuvat kolmeen erilaiseen pandemiamalliin. V-mallissa nopeilla yhteiskuntaa ja taloutta rajoittavilla toimilla virus saadaan tukahdutettua täysin, jolloin paluu ns. normaaliin on myös nopea. Tällaiseen malliin perustuva Suomen pankin positiivinen skenaario arvioi BKT:n vuositason laskun tällöin olevan -5%:ia. Julkisen talouden alijäämä olisi tällöin vuoden 2020 osalta -6%:ia. Näin nopea palautuminen ei myöskään johda merkittävään pysyvään työttömyyteen ja julkisyhteisöjen velkaantuminen pysyy hallittavissa mitoissa.

Negatiivisempi skenaario perustuu oikealta sivultaan kallistuneeseen U-kirjaimeen ja lääketieteellisesti siihen, että tukahduttamisen sijaan yhteiskuntaa ja taloutta voimakkaasti rajoittavia toimia joudutaan jatkamaan tartuntoja hidastamalla useita kuukausia eli käytännössä pitkälle syksyyn. Tällöin Suomen pankki arvioi bruttokansantuotteen vuositasolla supistuvan -13 % ja julkisen talouden alijäämän olevan -10%. Tällöin konkurssien määrä kasvaa hyvin voimakkaasti ja työttömyys nousee yli kymmeneen prosenttiin.

Toistaiseksi juuri mikään tutkimuslaitos ei ole tehnyt sellaista ennustetta, joka perustuisi L-malliin eli käytännössä siihen, että virus jäisi pysyvästi rajoittamaan Suomen taloutta. On kuitenkin selvää, että nykyisenkaltaiselta pohjoismaiselta hyvinvointivaltiolta tätä kautta katoaisi rahoituspohja ja jopa riski yhteiskunnallisiin levottomuuksiin olisi huomattava.

Taloudellisen toimeliaisuuden kannalta Suomen pankin positiiviseen skenaarioon voidaan päästä kolmea eri kautta:

Ensimmäinen vaihtoehto on tukahduttaa virus, minkä tällöin pitäisi tapahtua samanaikaisesti kaikkialla maailmassa, jotta myös taloutta merkittävästi haittaavista matkustusrajoituksista päästäisiin eroon. Tässä globaalisti onnistuminen on äärimmäisen haastavaa.

Toinen vaihtoehto on kattava rokottaminen. WHO:n arvion mukaan rokotetta tulee käyttöön kuitenkin vasta vuoden 2021 aikana, jolloin käytännössä rokotemallin mukaisesti talouden kuva on oikealta sivultaan kallistunut U-kirjain ja negatiiviset vaikutukset jäävät osin pysyviksi ja kertaluokaltaan valtaaviksi.

Kolmas vaihtoehto on löytää sellainen jo olemassa oleva, suuren valmistuskapasiteetin omaava lääke, joka saadaan heti laajasti käyttöön, ja jolla voidaan lääkittää ja mahdollisesti vähentää suurten ihmismassojen sairastavuutta. Nyt kyseessä oleva tutkimus perustuu tämän kolmannen vaihtoehdon selvittämiseen lääkkeellä, jonka saatavuus erityisesti Suomen kannalta mahdollistaa sen laajamittaisen käytön myös estolääkityksessä. Mikäli tutkimustulos osoittautuu edes vähäisessä määrin positiiviseksi, on tällä talouden ja yhteiskunnan kannalta äärimmäisen suuri merkitys, koska se mahdollistaa ns. positiivisen skenaarion mukaisen kehityksen.

Viitteet:

Suomen pankin skenaariot:

<https://www.eurojatalous.fi/fi/2020/artikkelit/skenaarioita-suomen-talouden-kehityksesta-lahivuosina/>

Markus Granlund
Professori, dekaani
Turun kauppakorkeakoulu
Turun yliopisto